

Η Μυρτώ κατέβασε το ακουστικό και γύρισε το κεφάλι προς το παράθυρο για να μην τη δουν οι συνάδελφοί της να βουρκώνει. Ένα τεράστιο κύμα κάποιου παχύρρευστου υγρού άγνωστης προέλευσης ένωσε να πλημμυρίζει το στήθος της, ένα σαρωτικό συναίσθημα, ανεξήγητο για εκείνη που δεν είχε καθόλου ροπή προς ανάλογες εκδηλώσεις. Η καρδιά της χτυπούσε σε ασυνήθιστα γρήγορο ρυθμό. Στην αρχή από αγωνία –ωσότου της εξηγήσει το θέμα της συνάντησής του με τον πρύτανη– κι ύστερα από ανέλπιστα χαρά. Με λίγα λόγια, ο Αντώνης αναθεωρούσε την απόφασή του να φύγει από την Ελλάδα.

Ένα τέταρτο την παίδευε με προλόγους και περιφράσεις. Καινάτο πάλι το αναπάντητο ερώτημα: Πώς είναι δυνατόν δυο τόσο ανόμοιοι άνθρωποι να μπορούν να ζούνε μαζί; Πώς στην αρχή μας σχέσης φαίνεται να υπάρχει απόλυτη ταύτιση στο ζευγάρι, και μάλιστα σε όλα ανεξαιρέτως τα θέματα, ενώ στη συνέχεια σκάνε μια μια οι διαφορές τους σαν τα ποπ κορν στην κατσαρόλα; Άλυτο μυστήριο και για μένα. Πάντως, το γεγονός ότι αυτό το ζευγάρι, παρά τις διαφορές του, επιμένει να μένει δεμένο, με κάνει να σκέφτομαι μια άλλη ιστορία: τη δική μου με την αξιαγάπητη Μπετς.¹

Ας γυρίσω όμως στη Μυρτώ και τον Αντώνη. Εκείνη, ρεαλίστρια, ακριβολόγος, αποφασιστική, ορμητική και πάντα εσωστρεφής. Εκείνος, ασαφής, χαώδης, άστατος, αναβλητικός, ουτοπιστής και παράλληλα εκδηλωτικός και εξωστρεφής. Μοναδικό κοινό τους χαρακτηριστικό η συνειδητή αντισυμβατικότητα τους, η οποία ομολογουμένως με διασκεδάζει πολύ.

Μέσα από τους υγρούς φακούς των ματιών της, οι πέντε κύκλοι στην πινακίδα της Ολυμπιακής που βρισκόταν στην ταράτσα του απέναντι κτιρίου λαμπύριζαν, και για μια στιγμή η εικό-

να αποσυντέθηκε σε μυριάδες μικρές γαλαζοπράσινες ψηφίδες που την ακολουθούσαν σε όποια κατεύθυνση γύριζε το βλέμμα της. Ένα ελαφρύ βουητό μέσα στο κεφάλι της τράβηξε τη σκέψη της μακριά από την πραγματικότητα του γραφείου και ξαφνικά βρέθηκε μόνη. Σ' ένα μέρος χωρίς όρια, χωρίς αντικείμενα, χωρίς ήχους. Έκλεισε τα μάτια κι άφησε την ευεργετική επίδραση ετούτης της είδησης να της κατευνάσει τα νεύρα, να νιώσει την ανακούφιση μέχρι βαθιά μέσα στην ψυχή της. Τα τελευταία βράδια, όσο κι αν ήθελε να το αποφύγει, οι συζητήσεις τους μύριζαν μούχλα. Επιτέλους όμως τα πράγματα πήραν μόνα το δρόμο τους, ένα δρόμο στον οποίο θα μπορέσουν τελικά να πορευτούν μαζί. Η Μυρτώ είναι σίγουρη για πολλά πράγματα στη ζωή της: ένα απ' αυτά είναι πως τα βράδια που γυρίζει στο σπίτι και κλείνει την πόρτα πίσω της θέλει να έχει τον Αντώνη δίπλα της.

Το τηλέφωνο ξαναχτύπησε αλλά ευτυχώς το σήκωσε κάποιος άλλος. Τέσσερις συνάδελφοι, τέσσερις συσκευές, ένα νούμερο στο τιμίμα τους. Νεοσύστατο το Ινστιτούτο. Το ονόμασαν Ινστιτούτο Πολεοδομικής Ανασύστασης και έχει πολύ δρόμο να διανύσει προκειμένου οι λέξεις που συνθέτουν τον τίτλο του να αντικατοπτρίζουν την πραγματική τους έννοια. Και σίγουρα έχει να δώσει αμέτρητες μάχες με το κατεστημένο, αν είναι ποτέ να βάλει επιτέλους τάξη στην πρωτεύουσα.

Φύσηξε τη μύτη της στο τσαλακωμένο χαρτομάντιλο που βρήκε στην τσέπη του παντελονιού της και, χωρίς να γυρίσει να κοιτάξει κανέναν, σπκώθηκε και κατευθύνθηκε προς τις τουαλέτες. «Να βρεθούμε σε μισή ώρα στο μεζεδοπωλείο της Στουρνάρη», της είχε πει στο τηλέφωνο. «Θα σου εξηγήσω τα υπόλοιπα εκεί».

Καθώς διέσχιζε το χώρο του γραφείου, κοιτάζοντας μόνο το ξύλινο πάτωμα ίσια μπροστά της, διαισθανόταν τις ματιές των συναδέλφων της καρφωμένες στην πλάτη της. Δεν γύρισε να κοιτάξει κανέναν, κι εκείνοι πώς να 'παιρναν το θάρρος να ρωτήσουν αν της συμβαίνει κάτι; Δεν ήταν πως δεν ενδιαφέρονταν, κι ας τη θεωρούσαν σκληρόκαρδη, φιλόδοξη και εγωίστρια. Αλλά έτσι είναι οι άνθρωποι: αυστηροί στις κρίσεις και τους χαρακτηρισμούς τους, ευαίσθητοι μπροστά στη στεναχώρια του άλλου. Παρ' όλα

αυτά, δεν είχαν δίκιο στην κρίση τους. Εγώ που έχω τη δυνατότητα να γνωρίζω και τις πιο μύχιες σκέψεις της, ξέρω ότι η Μυρτώ θυσιάζει τις προσωπικές της φιλοδοξίες για την προβολή και την καριέρα του άνδρα της.

Οι συνάδελφοί της, βλέποντάς την έτσι αμίλητη, μετέφρασαν την αναστάτωσή της σε στεναχώρια· γιατί ο κανόνας λέει πως η χαρά θέλει τους φίλους της και η λύπη τη μοναξιά της. Να όμως που για άλλη μια φορά η Μυρτώ επιβεβαίωσε την αλλόκοτη –κατ’ αυτούς– συμπεριφορά της.

Εγώ, από την άλλη, έχω διαφορετική άποψη για τη νεαρή πολεοδόμο και τους τρόπους της. Δεν το αρνιέμαι· συμπάθησα ιδιαίτερα αυτό το κορίτσι κι ας της λείπει παντελώς το χιούμορ. Ο τρόπος που σκέφτεται και αντιδράει μου φαίνεται απόλυτα ορθολογικός και κατανοητός, εκτός από κάποιες εξαιρέσεις. Δεν θα ισχυριστώ ποτέ ότι μπορώ να παρακολουθήσω εμβριθώς τις ψυχοπνευματικές λειτουργίες του Έλληνα, ακόμα κι όταν πρόκειται για έναν μεθοδικό άνθρωπο όπως η Μυρτώ. Στην προκειμένη περίπτωση πάντως, πιστεύω πως η έκφραση της μεγάλης χαράς δεν απέχει καθόλου από εκείνη της μεγάλης λύπης. Και στις δύο περιπτώσεις τα συναισθήματα είναι τόσο δυνατά, τόσο βίαια, που ο εσωτερικός σου κόσμος παγώνει και, με εξαίρεση τους δακρυγόνους αδένες, τίποτ’ άλλο δεν φαίνεται να λειτουργεί.

Στις τουαλέτες η Μυρτώ έσκυψε πάνω από τους νιπτήρες πλησιάζοντας το πρόσωπο στο μεγάλο καθρέφτη και με ένα υγρό χαρτομάντιλο διόρθωσε το μακιγιάζ κάτω από τα μεγάλα κατάμαυρα μάτια της. Εκτός από το ολοστρόγγυλο μικρό της στόμα, που φρόντιζε πάντα να τονίζει με κραγιόν στο χρώμα του πετροκέρασου, τα χαρακτηριστικά της ήταν τραχιά. Λιπαρό δέρμα με ανοιχτούς πόρους, πλακουτσωτή μύτη που ξεκινούσε από τα δυο κατάμαυρα τόξα των φρυδιών της τα οποία, παρά την επιμονή της να αραιώνει συχνά με το τσιμπιδάκι, εξακολουθούσαν να δίνουν ένα σκληρό τόνο στο πρόσωπό της. Είχε τα σκουρόχρωμα πυκνά μαλλιά της κομμένα καρέ, παρά τις συμβουλές της κομμωτριάς της. Πάνω από το στόμα διακρίνονταν μικρές κοκκινίλες, σημάδια από μια όχι και τόσο επιτυχημένη πρόσφατη αποτριχώ-

ση. Η περιγραφή μου μπορεί να μην κολακεύει την κατά τα άλλα συμπαθέστατη Μυρτώ, αλλά δεν υπάρχει λόγος να ωραιοποιήσω τα πράγματα μόνο και μόνο επειδή μου αρέσει ο ευθύς και ασυμβίβαστος χαρακτήρας της.

Δίπλα, η καινούργια συνάδελφος, η Μαρίνα, έτριβε τα χέρια με μανία κάτω από την ανοιχτή βρύση, προσπαθώντας να ξεπλύνει τη μαύρη σινική μελάνη.

— Στο διάολο αυτές οι πένες πια! Τι τσιγγουνιά κι αυτή να μη μας παίρνουν μια καλύτερη μάρκα; Είναι η τρίτη φορά αυτή τη βδομάδα που γίνομαι χάλια.

Η Μυρτώ την κοίταξε με μισό μάτι. «Μόνο εσύ γίνεσαι χάλια», ήθελε να της πει. Δεν το 'κανε όμως, παρά της χαμογέλασε μάλλον προσποιητά κι έκανε ένα μεγάλο βήμα προς τα πίσω κοιτάζοντας αυστηρά το δικό της είδωλο στον καθρέφτη.

Αυτό που επιθυμείς με όλη σου την καρδιά θα πραγματοποιηθεί. Ήταν τόσο έντονη η σκέψη της που προς στιγμή φοβήθηκα πως εκτός από μένα θα την άκουγε και η Μαρίνα. Όπως εγώ δεν έχω παράπονο από τη σύντομη ζωή μου –εκτός από ένα γεγονός που δεν θα 'θελα τώρα να αναφέρω– έτσι και η Μυρτώ θα 'πρεπε να αναγνωρίζει πως όλα της πάνε κατ' ευχρύν. Η αλήθεια είναι πως ό,τι επιθυμεί κάποιος με όλη του την καρδιά, θα το αποκτήσει αν δεν καθίσει με δεμένα τα χέρια. Κι αυτό η δυναμική Μυρτώ το γνωρίζει καλά. Δεν σταματάει ποτέ να προσπαθεί να οδηγήσει τα πράγματα εκεί που πιστεύει πως θα είναι καλύτερα. Αν ο Αντώνης είχε προτείνει να κάνουν μια στροφή στη ζωή τους, μια στροφή που θα τους οδηγούσε σε ένα νέο δρόμο, δεν θα του το αρνιόταν. Αυτό όμως που είχε προτείνει, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά φυγομαχία.

Ο Αντώνης Θεοφιλόπουλος είναι επίκουρος καθηγητής ελληνικής φιλολογίας στο πανεπιστήμιο της Αθήνας και μέχρι πρόσφατα ο αδιαμφισβήτητος αυριανός τακτικός καθηγητής της νέας έδρας που ανακοινώθηκε. Μέχρι πρόσφατα, γιατί ξαφνικά εμφανίστηκε και δεύτερος διεκδικητής, που μάλιστα λέγεται πως έχει μεγάλο δόντι στη νέα κυβέρνηση. Δεν ξέρω αν οι Έλληνες είναι

πρωταθλητές στις μηχανογραφίες, αυτό που ξέρω είναι πως, από αρχαιοτάτων χρόνων, οι απλοί και ταπεινοί άνθρωποι ταλαιπωρήθηκαν πάμπολλες φορές απ' αυτές. Και ο Αντώνης πώς αντέδρασε; Αποφάσισε να φυγομαχήσει. «Δεν το καταλαβαίνεις;» της έλεγε με πείσμα. «Δεν είναι τόσο ότι δεν θα γίνω τακτικός καθηγητής, όσο ότι δεν θέλω να φανεί πως έχασα. Ότι προτιμήθηκε κάποιος άλλος αντί για μένα». Κι όσο η Μυρτώ του έλεγε πως δεν ήταν ακόμα σίγουρος ο αποκλεισμός του ή, ακόμα κι έτσι, θα υπήρχε πάντα μια επόμενη ευκαιρία, εκείνος έκλεινε κυριολεκτικά τ' αυτιά του ψάχνοντας πώς θα πάρει το σαμπάτικαλ για να πάει σε κάποιο πανεπιστήμιο του εξωτερικού για εργασία ερευνητικού χαρακτήρα. «Και μετά;» τον ρωτούσε η Μυρτώ. «Τι θα κάνεις μετά τα δύο χρόνια, Αντώνη; Καριέρα στο εξωτερικό;» Όχι. Δεν είχε αυτό στο μυαλό του ο Αντώνης. Σε δύο χρόνια δηλαδή, άντε ξανά από την αρχή να ψάχνουν για έδρα στα ελληνικά πανεπιστήμια. «Και τι θα έχει αλλάξει τότε, Αντώνη; Ούτε τότε θα αποκτήσεις μπάραμπα στην Κορώνη». «Θα φτιάξουν τα πράγματα μέχρι τότε», της απαντούσε. «Τώρα έχουμε ακόμα πολύ πρόσφατο το πικρό παρελθόν της χούντας. Δύο χρόνια όμως είναι αρκετά για ν' αλλάξει το σύμπαν. Και θα αλλάξει, θα το δεις». «Κι αν δεν το δω, Αντώνη; Θα βρεθούμε στο δρόμο και οι δύο».

Έφτιαξε με μάλλον αφηρημένες κινήσεις τα μαλλιά της στον καθρέφτη, και με αποφασιστικά βήματα –βαριά και ιδιαίτερα μεγάλα για το μέτριο ανάστημά της– κατευθύνθηκε στο γραφείο του διευθυντή του τμήματος. Χτύπησε την πόρτα χωρίς να δώσει την ικανοποίηση στη γραμματέα του να προλάβει να της ανακοινώσει αν είναι διαθέσιμος, και την άνοιξε τη στιγμή που εκείνος ετοιμαζόταν να απαντήσει.

– Άλφα: παίρνω άδεια μιάμιση ώρα για μεσημεριανό μαζί με τον άνδρα μου ή Βήτα: πάω στο Πολυτεχνείο για να ρίξω μια ματιά στα σχέδια που προτείνουν για το ιστορικό κέντρο. Διαλέγεις και παίρνεις, του είπτε, έχοντας χώσει μόνο το κεφάλι στο άνοιγμα της πόρτας.

Ο Ανδρονίκου, ο διευθυντής, γέλασε καλόκαρδα. Τίποτα δεν

μπορούσε να τον ξαφνιάσει στη συμπεριφορά της Μυρτώ. Ο ίδιος ήταν μόλις επτά χρόνια μεγαλύτερός της. Όλοι άλλωστε οι εργαζόμενοι στο Ινστιτούτο προέρχονταν από τη νέα γενιά επιστημόνων. Όπως δηλαδή το είχε ανάγκη ο τόπος τους, αφού οι προηγούμενες γενιές είχαν –αποδεδειγμένα– αποτύχει οικτρά, μετατρέποντας την Αθήνα σε μια απέραντη τσιμεντούπολη μέσα στην οποία μπλοκάρεται καθημερινά ένα συνονθύλευμα τροχοφόρων που εκπέμπει μαυρίλα και δυσωδία. Κοντούλης και μικροκαμωμένος όπως ήταν, ίσα που ξεχώριζε πίσω από τις στοιβές τα ντοσιέ που ισορροπούσαν στο γραφείο του. Όπως το συνήθιζε, είχε τις περσίδες γυρισμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να αφήνουν ελάχιστο φως να διεισδύει στο χώρο. Συνέχιζε να την κοιτάζει χαμογελώντας χωρίς να της απαντά.

– Άλφα ή Βήτα; Πες μου για να ξέρω τι να γράψω στο δελτίο του προσωπάργη, συνέχισε η Μυρτώ ενώ το μισό της κορμί εξακολουθούσε να βρίσκεται έξω απ' το γραφείο του.

– Έλα, μπες. Δεν δαγκώνω.

– Ό,τι απ' τα δύο κι αν αποφασίσεις, το έπαθλό σου και στις δύο περιπτώσεις είναι το ίδιο. Θετική απάντηση στην πρόταση που μου έκανες.

Ο Ανδρονίκου πετάχτηκε όρθιος σπρώχνοντας πίσω το κάθισμά του που τσούλπισε με φόρα και χτύπησε στο καλοριφέρ κάτω απ' το μεγάλο παράθυρο. Την ίδια στιγμή, ένα πάκο αεροφωτογραφίες γλίστρησαν από το γραφείο του και σκόρπισαν στο ξύλινο πάτωμα. Τα μάτια του έλαμπαν. Χωρίς τις αρχηγικές ικανότητες της Μυρτώ και τις εξειδικευμένες γνώσεις της στα κυκλοφοριακά ζητήματα, η καινούργια ομάδα που προσπαθούσε να οργανώσει θα ήταν αδύναμη.

Για μια ακόμα φορά τον πρόλαβε:

– Μη λες τίποτα ακόμα. Γυρνώντας, θα σου πω επισήμως την τελική μου απόφαση και μετά τα συζητάμε. Επανέρχομαι: Άλφα ή Βήτα;

– Βήτα, της είπε γελώντας και ξανακάθισε σαν φρόνιμο παιδί στη θέση του.

Αναρωτιέστε ποιος ήταν ο αρχηγός εκεί μέσα; Η Μυρτώ δεν εί-

ΜΕΛΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΡΑ

χε καμιά πρόθεση να αμφισβητήσει τον Ανδρονίκου, ούτε είχε βλέψεις για τη θέση του. Κι ο διευθυντής της, ευτυχώς για κείνη, μέσα στον ενάμιση χρόνο που εργάζονταν μαζί, το είχε αντιληφθεί. Η νεαρή πολεοδόμος είχε τραχείς τρόπους, αλλά ντόμπρο χαρακτήρα.